

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

фізико-математичний факультет

Кафедра математики, фізики та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного факультету

Каленик М.В.

(ініціали та прізвище)

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича (педагогічна) практика
в загальноосвітніх навчальних закладах
з фізики та математики

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність _____ 014 Середня освіта (Фізика)

освітня-програма _____ Середня освіта (Фізика. Математика) другого
(магістерського) рівня вищої освіти

мова навчання _____ українська

Погоджено науково-методичною комісією
фізико-математичного факультету

« 31 » серпня 2023 р.

Голова _____ О.О. Одінцова О.О.,

канд. фіз.-мат. наук, доцент

(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми - 2023

Розробник:

Салтикова А.І., канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри математики,
фізики та методик їх навчання

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри математики, фізики
та методик їх навчання

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри,

доктор педагогічних наук, професор Чашечникова О.С.

ВСТУП

Виробнича практика займає одне із важливих місць у професійній підготовці майбутнього фахівця. Вона невіддільна від навчального процесу і слугує сполучною ланкою між теоретичним навчанням магістранта і його майбутньою самостійною професійною діяльністю. Під час практики магістранти оволодівають уміннями і навичками потрібними для майбутньої професії, вчаться самостійно і творчо застосовувати отримані в університеті знання. Ця форма навчальної роботи допомагає вихованню внутрішньої установки на педагогічну професію, дає можливість самооцінки рівня засвоєння теоретичних знань та формуванню вмінь професійної діяльності. Успішне вирішення завдань практики сприяє формуванню у майбутнього педагога вмінь самоаналізу та самокорекції своїх дій, що є важливими якостями особистості викладача. Педагогічна практика магістрів є логічним продовженням практики IV курсу і направлена на подальший розвиток і вдосконалення загальних та професійних компетентностей майбутнього фахівця. Проходження виробничої педагогічної практики сприяє розумінню логічних зв'язків між навчанням фізики та математики у середній і старшій школі та налаштовує майбутніх учителів на творчий стиль професійної діяльності. У програмі виробничої педагогічної практики, базами для якої є старша школа закладів загальної середньої освіти, відображені її мета, завдання, зміст та обов'язки студента-практиканта та методистів. Особливу увагу приділено оформленню документації за результатами практики.

Програма виробничої практики у загальноосвітніх навчальних закладах

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

За навчальним планом підготовки магістрів спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) виробнича (педагогічна) практика у загальноосвітніх навчальних закладах з фізики та математики проводиться протягом 6 тижнів. Вона є завершальним етапом формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізики та математики ЗЗСО і дає оцінку готовності магістрантів до виконання їх функціональних обов'язків.

Метою виробничої практики є :

1. Поглиблення і закріплення теоретичних знань, набутих магістрами у ВНЗ під час вивчення фізики, математики, методики навчання фізики та математики, у практичній діяльності у закладах загальної середньої освіти, формування вмінь та навичок педагогічної праці.
2. Розвиток умінь та навичок самостійної роботи з учнівським колективом та окремими учнями.
3. Спонування до професійного самовдосконалення, педагогічної творчості й науково-дослідницької діяльності.

Завдання практики:

1. Застосування теоретичних знань на практиці.
2. Подальший розвиток навичок спостереження і аналізу навчально-виховного процесу.
3. Формування вмінь проводити уроки різного типу із застосуванням різноманітних методів, які активізують пізнавальну діяльність учнів, а також проводити позаурочну роботу зі спеціальності.
4. Закріплення інтересу до педагогічної професії.

Під час практики студент повинен набути вміння та навички, що дозволяють йому:

- ◆ Вивчати досвід роботи вчителів школи, проводити методичний аналіз його роботи.
- ◆ Методично вірно визначити організаційні форми, методи і засоби проведення уроків у відповідності з метою та завданням.
- ◆ Оволодіти навичками проведення уроків або окремих частин уроку із застосуванням інформаційних технологій (ІКТ).

- ◆ Адаптувати необхідні для роботи в школі комп'ютерні навчальні програмні засоби.
- ◆ Оволодіти навичками організації і проведення позакласної роботи з предмета з використанням ІКТ.
- ◆ Вірно визначити мету уроку і засоби для її досягнення.
- ◆ Підготувати дидактичні матеріали до уроків.
- ◆ Вміти стимулювати інтерес й активність учнів до вивчення фізики, та математики.
- ◆ Вміти проводити методичний аналіз уроків та позакласних заходів.

2. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

a) Установча конференція, в ході якої практикант ознайомлюється з метою та змістом педпрактики, індивідуальними завданнями та формами звітності. Обов'язки практикантів та керівників практики подані у додатку 1.

b) Ознайомлення студентів з системою роботи навчально-виховного закладу (школи та класу, за якими вони закріплені).

- ◆ Ознайомлення із специфікою діяльності навчального закладу.
- ◆ Ознайомлення з системою роботи вчителів-предметників, вчителів-новаторів, відвідування їх уроків.
- ◆ Ознайомлення з шкільними кабінетами та їх обладнанням.
- c) Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант:
 - ◆ Вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході навчально-виховного процесу, шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження.
 - ◆ Бесіди з класним керівником, вчителями, які працюють в цьому класі, батьками.
 - ◆ Організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної роботи з учнями.
 - ◆ Підготовка та проведення позакласних заходів з фізики, математики.
 - ◆ Ведення класного журналу, оформлення іншої документації, перевірка щоденників тощо.

d) Навчально-методична робота:

- ◆ Вивчення навчального процесу на основі відвідування уроків різних вчителів з метою вивчення вимог до учнів, різноманітних методів організації пізнавальної діяльності і виховання учнів на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків і можливостей їх використання на уроках з свого предмета.
- ◆ Відвідування всіх уроків і позаурочних заходів з предмету.

- ◆ Підготовка та складання планів-конспектів уроків усіх типів із застосуванням різних методів активізації інтелектуальної діяльності учнів.
- ◆ Проведення уроків у класах старшої школи.
- ◆ Аналіз проведених уроків методистом, вчителем, студентами, самоаналіз.
- ◆ Організація індивідуальної роботи з учнями в позаурочний час: заняття з невстигаючими, перевірка зошитів, контрольних робіт.
- ◆ Ознайомлення з проведенням факультативів, гуртків з свого предмету, участь в їх роботі.
- ◆ Проведення предметних тижнів з наданням їм виховної спрямованості.
- ◆ Виготовлення наочних посібників та дидактичних матеріалів, оформлення кабінету.
- ◆ Ознайомлення з методичною роботою з спеціальності, участь в роботі методоб'єднання.
- e) Регулярні відвідування уроків і позакласних виховних заходів, які проводяться студентами групи, участь в їх обговоренні.
- f) Оформлення звіту та необхідної документації.
- g) Підсумкова конференція, в ході якої студенти звітують групами про систему роботи школи, дослідницьку проблему, над якою працює навчальний заклад, а також про результати виконання дослідницького завдання.

Зміст практики розкривається в індивідуальному плані практиканта.

Перший тиждень практики відводиться на відвідування уроків та позакласних занять у класах, за якими закріплені практиканти.

У цей час студент ознайомлюється з фондом навчальних програмних заходів, що є у школі, вивчає досвід використання інформаційних технологій вчителями школи. Вивчає план роботи на третю чверть вчителя фізики та математики (Реалізація пунктів 2(а-с).

В кінці тижня індивідуальний план практиканта затверджується керівником практики.

Другий тиждень практики відводиться на реалізацію завдань п.п.2(d-e).

На цьому тижні починається підготовка до самостійного проведення уроків, позакласних заходів і занять з предмету.

Розробляються або адаптуються необхідні для роботи навчальні програмні засоби, необхідні для проведення уроків з фізики та математики на комп'ютерній техніці, що є в школі.

Починаючи з третього тижня, реалізуються задачі 2.(f-i). Студент разом з вчителями і методистами розробляють плани-конспекти уроків і проводять самостійно 6 уроків з фізики, 4 уроки з математики, а також позакласний захід з фізики .

3. ЗАВДАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ХАРАКТЕРУ НА ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Виконати: системний аналіз уроку фізики, математики учителя (колеги) і дати оцінку ефективності уроку; самоаналіз власного уроку.

2. Вивчити:

а) досвід учителів з організації і проведення лабораторних і практичних робіт на уроках фізики, математики. Висвітлити результати вивчення;

б) досвід учителів з використанням ефективних форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках фізики і математики та в позаурочний час.

4. ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

I. Фахова підготовка:

◆ Знання фізики, математики, у відповідності з шкільною програмою, підручниками

◆ Володіння матеріалом для організації і проведення позакласної роботи з предметів

◆ Уміння організовувати власну дослідницьку діяльність та дослідницьку діяльність дітей під час вивчення фізики і математики

II. Методична підготовка:

◆ Уміння вивчати учнів

◆ Уміння ставити мету та конкретизувати завдання

◆ Уміння відбирати матеріал для конкретного уроку

◆ Уміння працювати з теоретичним матеріалом з фізики і математики

◆ Уміння працювати з задачею з фізики і математики

◆ Уміння використовувати додаткову літературу

◆ Уміння стимулювати та мотивувати діяльність учнів

◆ Уміння коректувати діяльність учнів

◆ Уміння використовувати традиційної дошку та мультимедійних засобів навчання

◆ Уміння аналізувати урок товариша

◆ Уміння проводити самоаналіз уроку

III. Відношення до справи:

◆ Дисциплінованість

◆ Ініціатива в підготовці до уроку

◆ Відвідування уроків товаришів

◆ Культура спілкування

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Вся звітна документація практикантом оформлюється під час педагогічної практики.

Звітну документацію по педагогічній практиці необхідно здати на кафедру математики, фізики та методик їх навчання методистам - в перший день навчання в університеті після закінчення педагогічної практики.

Звітна документація подається в папці з файлами, грамотно й охайно оформлена (зразок титульної сторінки - додаток 2).

У випадку порушення практикантом терміну звітування або вимог до оформлення оцінка за педагогічну практику знижується.

Керівнику практики від кафедри математики, фізики та методик їх навчання здати:

- індивідуальний план роботи студента-практиканта (додаток 3);
- конспекти двох відкритих уроків з фізики, оцінені та підписані учителем та методистом; на вибір методиста додаються аналізи відкритих уроків учителя (додаток 5) або протокол обговорення відкритого уроку за додатком 4 (папір формату А4, все скріплене степлером, в одному файлі);
- зошит з планами-конспектами (додаток 6) у кількості обов'язково проведених уроків з фізики, оцінені та підписані учителем одразу після проведення уроку (зошит на 18 аркушів в файлі);
- розробка одного позакласного заходу з фізики, оцінена вчителем з фізики (формату А4, все скріплене степлером, в одному файлі);
- характеристика студента-практиканта (додаток 10);
- аналізи двох відвіданих відкритих уроків студентів-практикантів чи вчителя (додаток 6);
- протоколи відвіданих уроків студентів з помітками власних думок (додаток 3, 2-й абзац);
- атестаційний лист (додаток 9);
- звіт практиканта з педагогічної практики (додаток 8).

методисту кафедри математики необхідно здати:

- зошит з планами-конспектами (додаток 7) у кількості обов'язково проведених уроків з математики, оцінені та підписані учителем одразу після проведення уроку (зошит на 12 аркушів);
- конспекти одного-двох уроків з математики оцінені та підписані методистом з додаванням до них протоколів обговорень уроків, які відвідав методист;

При здачі звітної документації методистам кафедр додається щоденник з педагогічної практики, який після виставлення оцінки повертається.

Результати складання заліку з педагогічної практики заносяться керівником практики в атестаційні листи, залікові книжки і екзаменаційну відомість.

Магістрант, що не виконав програму практики, отримав незадовільну характеристику на базі практики або незадовільну оцінку, направляється на практику вдруге або відраховується з університету.

6. ОЦІНКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінка виставляється керівником практики від кафедри математики, фізики та методик їх навчання на основі оцінювання різних видів роботи учителями з предметів, класним керівником, методистами з фізики та математики та з урахуванням якості оформленого звіту.

Оцінюються :

- ◆ Уроки, проведені студентом, та їх аналіз
- ◆ Позакласна робота з предмета
- ◆ Аналіз уроку (свого та іншого магістра або вчителя)
- ◆ Методичні розробки позакласних заходів та їх аналіз
- ◆ Враховується характеристика, видана навчально-виховним закладом

Критерії оцінювання педагогічної практики

Оцінювання виробничої педагогічної практики здійснюється за 100-бальною шкалою та включає суму балів за оформлення звітних документів про проходження практики (максимально 80 балів) та балів за захист матеріалів (максимально 20 балів).

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться за умов виконання повного обсягу програми практики та індивідуальних завдань керівників; уроки й позакласні заходи було проведено на високому науковому й організаційно-методичному рівнях, студентом обґрунтовано висувалися, ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації школярів із врахуванням їх вікових особливостей та індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; якщо студент виявив знання психолого-педагогічні теорії й творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови й аналізу занять. Також

- 1) повністю реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал уроків;
- 2) методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
- 3) правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних вправ;
- 4) практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання учнями практичних вправ (заповнення таблиць, карт тощо);
- 5) правильно розподіляє час уроку;
- 6) практикант за власною ініціативою виготовив навчальні приладдя та вміло використовував їх на уроці, а також достатньо застосовував технічні засоби навчання;

- 7) студент помічає помилки учнів і вчасно, коректно їх виправляє;
- 8) практикант використовує різні способи активізації учнів на уроці з урахуванням їх вікових особливостей і здійснює індивідуальний підхід до учнів;
- 9) студент уміє забезпечити мотивацію і викликати зацікавленість учнів до матеріалу, що вивчається;
- 10) грамотно використовує наочність, ТЗН, як наявні, так і самостійно виготовлені;
- 11) час від часу користується конспектом; у ході уроку може скоригувати свою діяльність.
- 12) брав активну участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів;
- 13) долав труднощі, володів класом, застосовував індивідуальний та диференційований підхід до учнів;
- 14) підготовка чітко, логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності;
- 15) здав у визначений термін правильно оформлену документацію;
- 16) студент проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи в школі, завоював повагу та авторитет серед учнів, батьків і педагогічного колективу школи, методистів, керівників педпрактики.

Оцінка «добре» (70-89 балів) ставиться за умов, якщо студент навчальні та позакласні заходи провів на високому науковому і методичному рівнях, успішно вирішував навчальні та виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів; якщо студент виявив знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, але припускався незначних помилок у побудові й проведенні занять:

- 1) має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків і позакласних заходів. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків і позакласних заходів оцінена методистами на «відмінно» або на «добре» відповідно до встановлених критеріїв.
- 2) не до кінця реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал уроку;
- 3) методичні прийоми раціональні, відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
- 4) в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних вправ;
- 5) практикант іноді робить несуттєві помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;
- 6) практикант володіє різними способами активізації учнів на уроці, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
- 7) студент уміє викликати інтерес учнів до більшості видів роботи, що проводяться на уроці;

- 8) використовує наявні й самостійно виготовлені наочні посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;
- 9) епізодично користується конспектом протягом уроку і в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність;
- 10) здав у визначений термін правильно оформлену документацію;
- 11) має недостатній рівень самоаналізу, творчості, ініціативності;
- 12) серед учнів, батьків, педагогічного колективу школи, методистів і класних керівників добре себе зарекомендував.

Оцінка «задовільно» (50-69 балів) ставиться якщо студент у реалізації навчально-виховних завдань помилявся, недостатньо ефективно застосовував психолого-педагогічну теорію, методи та прийоми навчання, недостатньо активізував пізнавальну діяльність школярів, не завжди був спроможний встановити контакт з ними, під час аналізу занять не виявляв чи не розумів сутності й причин своїх помилок та недоліків. Також:

- ✓ якість складених практикантом планів-конспектів і проведених ним уроків і позакласних заходів оцінена методистами на «задовільно» відповідно до встановлених критеріїв
 - ✓ не до кінця реалізовано виховальний, освітній, розвивальний потенціал уроку;
 - ✓ методичні прийоми не завжди відповідають меті;
 - ✓ мають місце порушення послідовності вправ і співвідношення тренувальних вправ;
 - ✓ студент часто допускається своїх помилок, не помічає в багатьох випадках помилок учнів;
 - ✓ недостатньо володіє способами активізації учнів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них;
 - ✓ уміє викликати інтерес до деяких видів роботи на уроці;
 - ✓ при проведенні уроків у практиканта зустрічаються деякі труднощі та виникає потреба у допомозі методиста або вчителя;
 - ✓ студент мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх самостійно;
 - ✓ студент постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність в ході уроку;
 - ✓ здав вчасно документацію, в яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою групового керівника педпрактики;
 - ✓ загальна оцінка діяльності в школі студента – практиканта з боку учнів, батьків, вчителя – предметника, класного керівника, керівників педпрактики «задовільна».

Оцінка «незадовільно» (1-49 балів) ставиться за умов, коли за період практики виявлено неготовність студента до навчально-виховної роботи в школі в наслідок слабких знань з базових предметів і методики їх викладання, або

недобросовісного ставлення до своїх обов'язків. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків і позакласних заходів оцінена методистами на «незадовільно» відповідно до встановлених критеріїв. Порушення техніки безпеки, трудової дисципліни також може стати підставою для оцінки «незадовільно».

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план, залікову книжку студента. У разі отримання негативної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання негативної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії студент відраховується з університету.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на засіданні Вченої ради факультету.

Обов'язки практикантів та керівників виробничої практики

Обов'язки практиканта

1. Бере участь в установчій та підсумковій конференціях в університеті та в навчальному закладі, де буде проходити педагогічну практику.
2. На час практики виконує всі правила внутрішнього розпорядку навчального закладу.
3. Протягом першого тижня складає і підписує в методиста з фізики індивідуальний план роботи.
4. Готуючись до педагогічної роботи вивчає закріплений клас шляхом відвідування всіх уроків в перший тиждень практики.
5. Готується проводити і оформляє звітну документацію по обов'язково проведених уроках.
6. Організовує, проводить і готує необхідну документацію до двох відкритих уроків з фізики і одного з математики.
7. Відвідує не менше двох відкритих уроків товаришів, оформлює їх аналіз.
8. Готується проводити і оформлює звітну документацію по виховній роботі.
9. Здає звітну документацію по педагогічній практиці на кафедрі, оформлену відповідно до вимог в указаний термін.

Обов'язки керівника практики

1. Забезпечує організацію і проведення практики з окремого фаху на факультеті.
2. Складає програму практики, подає її у відділ практики.
3. Разом з керівником практики СумДПУ визначає бази практики.
4. Забезпечує розподіл методистів.
5. Розподіляє практикантів..
6. Організовує і проводить установчі та підсумкові конференції.
7. Здійснює контроль за проведенням практики.
8. Збирає звітну документацію практикантів та звіти методистів.
9. Приймає залік з практики і виставляє підсумкову оцінку у відомість та залікові книжки.
10. Подає до відділу практики письмовий звіт.

Обов'язки методиста з фаху (фізики) (групового методиста)

1. Бере участь в установчій та підсумковій конференціях в університеті. На установчій конференції методист ознайомлюється з вимогами до організації практики на окремій спеціальності, починає організаційну роботу зі студентами. На підсумковій конференції методист характеризує роботу своєї групи, досягнення і недоліки окремих студентів, узагальнює досвід практики.
2. Бере участь в установчій і підсумковій конференціях в школі.
3. Проводить методичну роботу із практикантами (затвердження індивідуальних планів, колективне відвідування та обговорення уроків, колективні консультації).
4. Забезпечує контроль за проходженням практики магістрів своєї групи (за допомогою старости групи).
5. Надає методичну допомогу окремим магістрантам, відвідує не менше як два уроки кожного, перевіряє конспекти цих уроків, оцінює уроки.
6. Оцінює роботу практиканта, виставляє оцінку в атестаційний лист.
7. Подає керівнику практики письмовий звіт за підсумками практики.

**Обов'язки керівників навчальних закладів –
баз практики (директора, заступників директора)**

1. Співпрацює з керівником практики СумДПУ з питань організації практики.
2. Готує базу практики для прийому практикантів.
3. Приймає студентів, знайомить їх з базою практики, проводить установчу бесіду та необхідний інструктаж.
4. Розподіляє студентів по класах.
5. Організовує та проводить установчі та підсумкові конференції в школі.
6. Дає письмові характеристики практикантам (разом з вчителями та класними керівниками).
7. Оформляє документацію на оплату вчителям для пред'явлення в СумДПУ.

Обов'язки вчителів бази практики

1. Бере участь в установчій та підсумковій конференціях в школі.
2. Бере участь в підсумковій конференції в університеті.
3. Допомогає практиканту в роботі над індивідуальним планом.
4. Надає методичну допомогу практиканту у підготовці до уроку, перевіряє і підписує його конспекти уроків.
5. Відвідує всі уроки практиканта.
6. Аналізує кожний урок практиканта, оцінює його.
7. Надає методичну допомогу у підготовці позакласних заходів з предмету.
8. Співпрацює із магістрантом з питань поновлення навчально-методичної бази з предмета в школі.
9. Виставляє оцінку за практику в атестаційний лист.
10. Дає письмову характеристику практиканту.

**Організація роботи групового методиста з магістрами під час
педагогічної практики**

Форма організації роботи методиста з фізики та практиканта під час педагогічної практики і форми звітної документації практикантів, які пропонуються, мають на меті вирішити такі проблеми практики:

- 1) забезпечити оформлення звітної документації практикантом під час педагогічної практики та здачу її на кафедрі в указаний термін.
- 2) підвищити відповідальність магістра за якість оформлення звітної документації з педагогічної практики;
- 3) підвищити ефективність роботи практиканта і методиста під час педагогічної практики.

Після установчої конференції в університеті методист з фізики (груповий методист) проводить консультацію магістрам групи, на якій вказує дату та місце зустрічі в кінці першого тижня практики. Під час другої консультації (в кінці першого тижня практики) методист підписує індивідуальні плани, складені практикантами, та вказує терміни відвідування ним двох уроків кожного з магістрів, які назвемо «відкритими». Всі практиканти групи записують дати проведення і теми відкритих уроків та матеріал, який методист пропонує використати при підготовці до них. (Пункт 3 «Обов'язків групового методиста»)

Оскільки в обов'язки практиканта включено відвідування та здачу звітів за відвідування письмового аналізу 2-х уроків товаришів, протоколів 2-х відкритих уроків з помітками власних думок, то на відкритих уроках обов'язково будуть присутні магістри.

Не пізніше як за день до відкритого уроку практикант повинен показати конспект відкритого

уроку методисту, який поставить дату перевірки конспекту та свій підпис. Конспект відкритого уроку повинен бути оформлений відповідно до вимог звітної документації. Магістр, який буде проводити відкритий урок зобов'язаний не пізніше ніж за два дні запросити своїх товаришів на урок; забезпечити методиста та вчителя необхідною документацією (схеми аналізу уроку (додаток 4) та папером для написання протоколу обговорення відкритого уроку (додаток 3). Конспект відкритого уроку під час його проведення знаходиться у методиста (у зошиті планів-конспектів обов'язково проведених уроків є план-конспект відкритого уроку). Методист на власний вибір документально мотивує виставлену оцінку студенту-практиканту, заповнюючи схему додатку 4 або протоколом обговорення відкритого уроку, проведеного за схемою 3.

Одразу після уроку всі документи підписані та оцінені методистом та учителем віддаються практиканту.

Методист підписує протоколи уроків у практикантів, що були присутні на уроці, вказуючи дату відкритого уроку.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
кафедра математики, фізики та методик їх навчання****ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ**
з педагогічної практики
магістранта _____ курсу
фізико-математичного факультету
/П.І.Б. /

Дата звітування: _____

Підпис практиканта: _____

Підпис керівника
практики _____

Суми – 202_____

СХЕМА ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник практики

" _ " _____ 202_ року

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

практиканта _____ курсу _____ групи фізико-математичного факультету
Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка

(прізвище, ім'я, по-батькові магістра)

на період виробничої педагогічної практики з _____ по _____ 202_ р.

(навчальний заклад)

Навчально-виховна робота проводиться в _____ класі _____
профілю.

Зміст роботи	Термін виконання
<p>Початковий етап педагогічної практики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь у настановній конференції, груповій роботі з методистом. 2. Знайомство з навчальним закладом, директором, завучем, заступником директора з виховної роботи, вчителями школи. 3. Ознайомлення з планами роботи вчителів-предметників та конспектами їх уроків. 4. Знайомство з класом, особовими справами учнів. 5. Ознайомлення з порядком ведення класного журналу. 6. Складання індивідуального плану та його затвердження методистом з фізики. 7. Складання тематичних планів з навчальних дисциплін, по яких проходить практика, на період педагогічної практики. 	<p>Указати дати (прізвища, тему, тип уроку тощо)</p>
<p>Навчально-виховна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відвідування та аналіз уроків учителів. 2. Проведення уроків по дисциплінах, з яких проходить практика. 3. Відвідування та аналіз уроків практикантів. 4. Відвідування і аналіз позакласних заходів, які проводять вчителі та практиканти. 5. Проведення позакласних заходів (вказати вживані посібники). 6. Виготовлення наочних посібників (етап уроку, мета). 	
<p>Науково-дослідна робота</p> <p>Тема: _____</p> <p>Указати конкретні види роботи на період педагогічної практики: вивчення та аналіз навчальних посібників, спостережень за учнями та класом. Обов'язково планувати участь в роботі методичних семінарів та педагогічних радах.</p>	<p>Указати літературу, посібники, теми семінарів тощо.</p>

Схема аналізу уроку з фізики та критерії оцінки уроків, проведених студентами

Аналіз відкритого уроку з фізики, його обговорення та звітна документація.

Головною задачею аналізу уроку є встановлення результату навчально-виховної діяльності вчителя (практиканта) та учнів; при цьому необхідно показати, що сприяло досягненню мети уроку, а що заважало, які недоліки мали місце на уроці та їх причини. Аналізуючи урок, потрібно мати на увазі, що метою Аналізу будь-якого уроку є не тільки виявлення його недоліків, але й з'ясування позитивних сторін в роботі кожного вчителя (студента), чому можна навчитися в нього.

В процесі спостереження уроку потрібно занотовувати якомога більшу кількість відомостей, що стосуються різних сторін уроку. Одночасно необхідно фіксувати і свої зауваження та узагальнення. З цією метою рекомендується сторінку зошита, в якому ведуться записи уроку, ділити вертикально на дві частини: основна частина (три чверті) для фіксації фрагментів уроку та чверть сторінки для відміток позитивних і негативних моментів та попутних порад.

Ці матеріали дадуть можливість після уроку детально провести його аналіз.

Обговорення уроку рекомендується починати з самооцінки студентом свого уроку. В зв'язку з цим перше слово надається тому, хто проводив урок (вчителю чи практиканту). Він же відповідає на питання, якщо вони будуть. Після цього слово надається по черзі всім практикантам та вчителю, що були присутніми на уроці. Потім методист висловлює свої зауваження, відмічає позитивні сторони уроку. Підводячи підсумки обговорення, він же оцінює урок та оголошує оцінку.

Обговорення уроку протоколюється практикантом призначеним методистом на папері формату А4 (папером забезпечує студент, що проводив відкритий урок). Протокол відкритого уроку, підписаний методистом, додається до його конспекту.

Аналіз та обговорення уроку проводиться за такими питаннями:

А. Організація уроку.

1. Своєчасний прихід учнів та вчителя-практиканта в клас.
2. Форма привітання та перевірка присутніх на уроці учнів.
3. Наявність дошки, крейди, вологої ганчірки.
4. Готовність учнів до уроку (наявність на партах зошита з фізики, підручника, ручки тощо).

Б. Тип, структура, зміст та методика його проведення.

5. Чи підготовані наочні посібники, технічна апаратура.
6. Чи точно за дзвоником починався та закінчувався урок.
7. Тип уроку, відповідність вибору типу уроку освітній меті.
8. Відповідність структури уроку його типу.
9. Відповідність змісту уроку вимогам програми.
10. Методичний та науковий рівень уроку.
11. Відповідність змісту дидактичного матеріалу віковим особливостям учнів та рівню їх підготовки.
12. Наочність на уроці. Ефективність її використання. Рівень методики та техніки демонстраційного експерименту.
13. Вивчення нового матеріалу. Створення проблемно-пошукової ситуації. Передбачення вчителем можливих труднощів та шляхи їх подолання.
14. Шляхи активізації розумової діяльності учнів на уроці.
15. Наявність зв'язку між матеріалом, що вивчається, та вивченим.
16. Самостійна робота учнів на уроці.
17. Методи закріплення нових знань на уроці. Використання матеріалу, що вивчався, в різних ситуаціях.
18. Облік знань, умінь та навичок, що формуються на уроці. Якість отриманих знань учнів.

Помилки, що були допущені учнями та способи їх виправлення. Культура мовлення учнів.

13. Завдання додому. Інструктаж вчителя про раціоналізацію прийомів розумової діяльності учнів вдома.

14. Досягнення мети уроку.

15. Раціональність використання часу на уроці.

16. Освітня та виховна цінність уроку.

17. Якими прийомами роботи практикант забезпечив дисципліну, увагу, контакт з класом, інтерес учнів до уроку? Яким було відношення учнів до уроку в цілому та їх поведінка на окремих етапах?

18. Які педагогічні якості практиканта проявилися на уроці?

19. Практикант на уроці. Культура мовлення. Поза та манери під час викладання. Голос, міміка, дикція, ритм викладення. Наявність педагогічного. Такту та авторитет. Зовнішній вигляд практиканта.

20. Загальна оцінка уроку. Поради практиканту.

Критерії оцінки уроків практиканта.

При оцінці уроків слід враховувати якість підготовки практиканта до уроку, зміст, проведення та результат уроку.

Оцінку «*відмінно*» ставлять за бездоганно проведений урок, коли студент при підготовці до уроку: виявив вміння самостійно та творчо готуватися до уроку при наявності напрямних порад; вірно підібрав дидактичний матеріал; склав план-конспект уроку відповідно до вимог та своєчасно надав його для підпису вчителю; повністю підготував обладнання уроку (підібрав дидактичний матеріал, перевірів роботу експериментальних установок).

Зміст та методика проведення уроку: повністю досягнуто навчальної мети уроку, виконано план уроку, розкрито тему уроку, матеріал викладено на високому науково-методичному рівні; при викладенні матеріалу не було допущено жодної помилки або неточності; правильно вибрані та вміло використані методи вивчення нового матеріалу та методи перевірки знань; матеріал уроку був розташований в педагогічне обґрунтованій послідовності, що дозволило полегшити його розуміння учнями та забезпечити міцне засвоєння; правильно було підібрано та проведено на високому педагогічному рівні фізичний експеримент, проведено всебічний аналіз результату експерименту та зроблено з нього висновки; забезпечено усвідомлене сприйняття класом матеріалу; весь клас працював активно; поєднувалися різні форми роботи; розвивалися навички самостійної роботи учнів на уроці; правильно було використано час уроку, практикант добився засвоєння всіма учнями матеріалу безпосередньо на уроці, використавши ефективні форми закріплення знань; помічались та виправлялись своєчасно помилки у відповідях учнів, знання їх оцінювалися об'єктивно, оцінки коментувалися; практикант добре вивчив клас, правильно реагував на поведінку учнів; керуючи їх увагою, зумів забезпечити зразкову дисципліну класу; забезпечено високу культуру записів на дошці; урок було проведено літературною мовою; самоаналіз уроку повний, критичний та правильний.

Оцінку «*добре*» ставлять за уроки, що задовольняють всім вимогам, які було вказано для оцінки «*відмінно*», але з наявністю незначних недоліків.

При підготовці до уроку: студент підібрав матеріал до уроку та склав план-конспект його за допомогою консультацій вчителя та методиста; підготував фізичний експеримент, але недостатньо перевірів роботу експериментальних установок, що не вплинуло на якість уроку.

Зміст та методика проведення уроку: повне досягнення мети, виконання задач та плану уроку з незначними недоліками; проведений урок за своїм змістом методично та науково витриманий, але не завжди узгоджено вирішувалися освітні та виховні задачі уроку; студент використовував ефективні методи та методичні прийоми, але недостатньо творчо, або на уроці мали місце методичні прорахунки, які не порушили нормальної роботи; допущені незначні неточності в техніці демонстраційного експерименту; окремі неточності в відповідях, в мовленні учнів виправлялись несвоєчасно; на уроці "була гарна дисципліна, учні добре працювали, але їх активність була нерівномірною або на окремих ділянках уроку незначною; оцінки мотивувалися поверхнево, записи на дошці розкидані; практикант знає клас, володіє ним, дає правильний, хоча і недостатньо розгорнутий аналіз свого уроку.

Оцінку *«задовільно»* ставлять, якщо при підготовці до уроку: практикант не зміг виявити самостійності в правильному підборі теоретичного, дидактичного та експериментального матеріалу уроку; підготовка до уроку проходила зі значною допомогою вчителя чи методиста; конспект надано несвоєчасно та виконано неякісно.

Зміст та методика проведення уроку: освітні та виховні задачі в основному виконано, тему уроку розкрито; урок в основному методично та науково витримано, але студент допускав в поясненні неточності або не помічав помилок в відповідях учнів; на уроці студент не зміг організувати активної розумової діяльності учнів; погано знає учнів класу; наочність на уроці використовувалася в основному правильно, але мали місце окремі неточності (неправильне розташування приладів на демонстраційному столі, недостатні пояснення до дослідів, досліди проводив невпевнено, недбало); під час проведення уроку студент допускав методичні помилки і це негативно вплинуло на знання учнів; на уроці мали місце порушення учнями дисципліни, а практикант не завжди вірно та своєчасно реагував на це; урок аналізує не повно, багатьох недоліків не помітив.

Оцінку *«незадовільно»* ставлять, якщо при задовільній підготовці до уроку практикант-студент: не виконав освітніх та виховних задач уроку, план уроку виконано не повністю; провів урок на низькому методичному та науковому рівні, допускав грубі помилки, внаслідок чого учні не засвоїли навчального матеріалу; мовлення студента нечітке, з наявністю недоліків по формі та змісту; не помічалися помилки у відповідях учнів; дисципліна учнів на уроці була поганою, а практикант виявився безпорадним в її налагодженні.

Додаток 5

Схема аналізу уроку

Математична оцінка ефективності учбових занять заснована на рейтингу (методі компетентних суддів). За кожен розділ ставляться бали від 0 до 4. Підраховується сума всіх балів. Визначені наступні критерії оцінок: якщо при оцінці одержано 85 і вище балів – то проведене заняття оцінюється на «відмінно», 65 – 84 – на «добре», 45 – 64 – на «задовільно».

	Що оцінюється	Бали
1. Оцінка основних особистих якостей вчителя на уроці		
.1	Знання предмету і загальна ерудиція вчителя в цілому	
.2	Рівень педагогічної і методичної підготовки	
.3	Культура мови, темп, дикція, інтенсивність, образність, емоційність, загальна і специфічна письменність	
.4	Ступінь тактовності і демократичності взаємовідносин з учнями	
.5	Зовнішній вигляд вчителя, міміка, жести, культура поведінки	
2. Оцінка основних характеристик роботи учнів на уроці		
.1	Ступінь пізнавальної активності, творчості і самостійності	
.2	Рівень загально-навчальних і спеціальних умінь і навиків	
.3	Наявність і ефективність колективних (групових) форм роботи	
.4	Ступінь дисциплінованості, організованості і зацікавленості	
3. Оцінка змісту діяльності вчителя і учнів		
.1	Науковість, доступність і посиленість матеріалу, що вивчається (формованих умінь і навиків)	
.2	Актуальність і зв'язок з життям (теорії з практикою)	
.3	Ступінь новизни, проблеми і привабливості учбового матеріалу одержуваного учнями	
.4	Оптимальність об'єму запропонованого для засвоєння матеріалу	
4. Оцінка ефективності способів діяльності вчителя і учнів		
.1	Раціональність і ефективність використання часу уроку, оптимальність його темпу, а також чергування і зміни видів діяльності	
.2	Ступінь доцільності і ефективності використання наочності	
.3	Ступінь раціональності і ефективності використовуваних методів і організаційних форм роботи	
.4	Рівень зворотного зв'язку зі всіма учнями в ході уроку	
.5	Ефективність контролю за роботою учнів і рівень вимог, на якому проводилася оцінка знань, умінь і навиків	
.6	Ступінь естетичної дії уроку на учнів	
	Ступінь дотримання правил охорони праці і техніки безпеки	

.7	вчителем і учнями	
5. Оцінка мети і результатів проведеного уроку		
.1	Ступінь конкретності, чіткості і лаконічності формулювання мети уроку	
.2	Реальність, доцільність, складність і досяжність мети одночасно	
.3	Ступінь повчальної дії уроку на учнів (чому і в якому ступені навчалися)	
.4	Ступінь виховної дії (що сприяло їх вихованню і в якому ступені)	
.5	Ступінь дії уроку на розвиток учнів (що сприяло їх розвитку і в якому ступені)	

Оцінка: _____

Методист/Вчитель фізики /підпис/ (П.І.Б.)

Схема аналізу уроку

Тема уроку.

Мета уроку і його задачі.

Місце уроку в загальній системі уроків по розділу.

Тип уроку.

1. Аналіз структури і організації уроку:

- Відповідність структури уроку його цілям.
- Логічна послідовність і взаємозв'язок етапів уроку.
- Раціональність вибору форм навчання (індивідуальна, групова, фронтальна).
- Раціональність устаткування уроку.
- Раціональність праці вчителя та учнів.

2. Аналіз змісту уроку:

- Відповідність вимог уроку вимогам програми.
- Науковість, логічність, доступність викладу матеріалу.
- Виділення головного по темі, створення проблемної ситуації.
- Шляхи формування власного мислення.

3. Аналіз методики проведення уроку (діяльність вчителя):

- Вибір методів, прийомів та засобів навчання.
- Різноманітність прийомів і методів, вживаних на уроці, що забезпечують формування нових понять, якісне освоєння нового матеріалу.

- Самостійна робота учнів.

4. Аналіз роботи та поведінки учнів:

- Увага, активність класу.
- Працездатність на різних етапах уроку.
- Якість знань, умінь.
- Інтерес до теми, предмету.

Зразок підпису зошита з планами-конспектами уроків.

Плани-конспекти
 уроків з фізики у _____ класі _____ профілю
 _____, проведеного

 (навчальний заклад)
 практикантом _____ курсу фізико-математичного факультету
 Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

 (П.І.Б.)

Схема оформлення плану-конспекту уроку за інтегративною моделлю навчального процесу

Тема уроку:

Мета:

Обладнання:

(подається перелік приладів та матеріалів, необхідних для проведення демонстрацій)

Учні повинні знати:

(подається перелік структурних елементів, що вводиться на уроці)

Учні повинні вміти:

(подаються схеми часткових умінь та алгоритмічні приписи)

Хід уроку:

I. Висування навчальної проблеми.

(докладно описується процес висунення навчальної задачі, із зазначенням питань, що задаються учням для перевірки вивченого)

II. Прогнозування наступної діяльності.

(описується спосіб визначення системи завдань, виконання яких дозволить розв'язати навчальну проблему)

III. Виконання плану.

(перелік пізнавальних завдань, необхідних для послідовного введення істотних ознак компоненту змісту навчального предмета, із зазначенням демонстрацій, схем дослідних установок, істотних ознак)

IV. Узагальнення і систематизація вивченого.

(подається перелік структурних елементів у тому вигляді, який він матиме в робочих зошитах учнів)

V. Розв'язування навчальної проблеми.

(детально записується розв'язок навчальної проблеми)

VI. Робота з результатом.

(подаються умови задач з відповідями; повністю записується домашнє завдання)

Конспект уроку подається з детальним розкриттям кожного пункту вказаного плану.

Примітка

Якщо урок проводиться не за інтегративною моделлю навчального процесу, то план-конспект і конспект оформлюються за схемою тієї методики (із зазначенням її назви, після запису теми уроку), що була використана.

Схема звіту практиканта про педагогічну практику

В звіті практикант повинен проаналізувати та узагальнити проведену їм під час педагогічної практики навчальну, позакласну, виховну та методичну роботу, відмітити свої успіхи, недоліки та висловити пропозиції, спрямовані на підвищення ефективності педагогічної підготовки студентів.

При цьому в звіті слід відобразити такі питання:

1. Скільки відвідав уроків учителів фізики.
2. Скільки відвідав уроків з інших предметів в своєму класі. Вказати, з яких предметів.

Відмітити результати відвідування.

3. Скільки відвідав уроків у практикантів.
4. Скільки раз приймав участь в обговоренні уроків учителів, практикантів.
5. Скільки уроків дав сам практикант (заповнити таблицю):

Усього уроків	На "відмінно"	На "добре"	На "задовільно"	На "незадовільно"	Без оцінки

6. Участь у проведенні та перевірці контрольних робіт.
7. Проведення занять з відстаючими учнями. Результати цих занять.
8. Використання експериментальних методів викладання та технічних засобів навчання.
9. Які виготовив навчальні посібники до уроків, саморобні прилади.
10. Яку провів позакласну роботу (фізичні вечори, екскурсії, випуск стіннівок та інше).
11. Яку виконав науково-дослідницьку роботу.
12. Участь у інших видах робіт.
16. Пропозиції та побажання навчальному закладу, де проходив практику. Звіт повинен бути підписаним студентом-практикантом з зазначенням дати здачі документації.

Примітка

Звіт разом із звітною документацією по педагогічній практиці надається керівнику практики в перший день навчання в університеті після закінчення педагогічної практики.

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ

практиканта

(П.І.Б.)
 курсу _____ групи фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, що проходив практику у _____ класі _____ профілю

/Навчальний заклад/

з _____ по _____

Оцінки учителів

	П.І.Б.	Підсумкова оцінка	Підпис, дата
Учитель фізики			
Учитель математики			
Класний керівник			

Підписи учителів завіряю

Директор _____
 (П.І.Б. директора) (Підпис)

Оцінки методистів

	П.І.Б.	Оцінка за уроки	Підпис, дата
Методист з фізики			
Методист з математики			

Кількість білів, отриманих студентом:

Підсумкова оцінка за педагогічну практику: _____

Схема характеристики практиканта**Характеристика**практиканта _____
(П.І.Б. студента)фізико-математичного факультету
спеціальності _____,
який проходив практику в _____

(повна назва навчального закладу)

в _____ класі _____ профілю
в період з _____ по _____

1. Охарактеризувати навчальну роботу:

- кількість уроків і позакласних занять з предмета, відмітити теми найбільш успішних і якісних уроків та позакласних занять;
- ступінь педагогічної підготовленості, теоретичний рівень практиканта;
- володіння методикою викладання та уміння використовувати різну наочність;
- виготовлення наочності;
- загальний рівень розвитку, культура поведінки.

3. Вказати недоліки в підготовці студента до педагогічної та виховної роботи в навчальному закладі. Вказати напрямки подальшого самовдосконалення практиканта.

4. Висновки про якість проходження педагогічної практики магістра в навчальному закладі.

Директор

(П.І.Б.) /підпис/

Вчитель фізики

(П.І.Б.) /підпис/

Класний керівник

(П.І.Б.) /підпис/*Примітка: підписи завіряються круглою печаткою навчального закладу*

